

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר יששכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לפרשת שמיני תש"פ | מאת הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה

מה הקשר בין ההתגברות על הקורונה בניו זילנד לפרשת השבוע?

פרשת השבוע 'שמיני' העוסקת ביום הגדול של הקמת המשכן שבו ארע אסון פטירתם של צדיקים – נדב ואביהו בני אהרן שהיו מגדולי הדור, מזדמנת לנו בימים אלו שמידת הדין מתוחה, אנחנו, ועוד יותר עם ישראל בתפוצות נמצאים בתקופה קשה ואין צורך להאריך ולפרט.

כאשר נסתלקו הצדיקים הללו נדב ואביהו אמר משה לאהרן, משפט מפתח שלנו די קשה להבין ועבורו הוא היה לנחמה פורתא.

משה אומר לאחיו הגדול 'הוא אשר דיבר ה' בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד' רש"י מפרש על פי חז"ל את הכונה 'כשהקדוש ברוך הוא עושה דין בצדיקים הוא מתיירא ומתכבד', נמצא שהעונש שקיבלו נדב ואביהו שנידונו בחומרה כה גדולה - מרבה כבוד שמים ויראת שמים. בהמשך לכך נאמר 'וידם אהרן' הוא הפסיק את בכיו ומפרש ה'ספורנו': 'שהתנחם בקידוש ה' שנקדש במותם!'

אנחנו עוסקים כאן באנשים גדולי עולם שכל שאיפת חייהם היא להרבות כבוד שמים, גם כשאנחנו עדיין לא שם - אבל את עצם הרעיון אנו מוכרחים לנסות להבין, מדוע כבוד שמים מתרבה כאשר הקדוש ברוך הוא מדקדק עם צדיקים? כאשר הוא עושה דין גם איתם וביתר שאת?

אנחנו בסתר ליבנו חושבים ש'מגיעה להם התחשבות' - ואם הם פעם שגו או חרגו זה מתבטל ברוב המוחלט של מעשיהם הטובים...

20 מאושפזים מתוך 5.000,000 תושבים

העולם עוקב בדריכות אחרי המדינות שהצליחו יותר או פחות לבלום את הנגיף שמשגע את כל מערכות החיים וגובה דמים מרובים – תרתי משמע.

ובכן המדינה הבולטת בהצלחתה אינה דוקא ישראל, אלא ניו זילנד. לכאורה היא נקטה באמצעים דומים מאד לישראל, סגירת גבולות ובידוד לאלו שנכנסים, בדיקות מרובות בטווח קצר (טוב, בזה אנחנו באמת די חלשים) והיא הצליחה לצמצם את ההתפשטות ל 1200 חולים מתוך 5.000,000 תושבים מתוכם רק 20 מאושפזים!

בהנחה שאצל גויים ההתנהלות היא יותר בידרך הטבעי צריך למצא את ההסבר.

מומחים רבים סבורים שמדיניות האכיפה היא זו שעשתה את ההבדל, אבל עכשיו הנה הסוד: אכיפה זה לא 'להתלבש' על מיעוט ולסגור אותו בלי לתת לו בדיקות בכמות סבירה גם כשהוא מתחנן, ובלי לתת מענה לצפיפות בה הוא חי. **אכיפה היא - ששר הבריאות הודח מתפקידו כאשר הוברר כי עבר על התקנות...** הוה אומר ככל שהינך יותר בכיר הינך נדרש ביתר תוקף לקיים את החוק – והאכיפה כלפיך היא יותר מחמירה! כך יוצרים אימון וכך יוצרים הרתעה!

(וסליחה, לא התכוונו לרב ליצמן שהכותרות המדווחות ששהייתו בבית הכנסת היתה בטרם התקנה – היו קטנות בהרבה מאלו שדיווחו על ההפרה שלו כביכול, והוא הפך ל'ליניץ'-מין' כמיטב המסורת העיתונאית ה'אובייקטיבית') - הכונה לשר הבריאות של ניו זילנד שאכן פוטר עקב הפרת ההוראות...

אז אם היו מקיימים אכיפה שוויונית, או ביתר שאת אכיפה סלקטיבית אבל כזו שמחמירה עם ה'מיוחסים', אם פקחי המשטרה היו נכנסים לבית הנשיא וראש הממשלה ומטילים קנס על שהיית אורחים בליל הסדר, וכמובן היו עושים זאת גם בביתו של ליברמן – יקיר התקשורת בזמן האחרון, אז היו מצליחים ליצור גם התרעה אפקטיבית וגם אימון!

הבעיה שלנו היא שליברמן מצולם במספרה בזמן **ש-כ-ו-ל** המספרות סגורות – והן הוגדרו כמוקד רגיש להדבקה, ואין עונש ואין קונס. כל הדתיים המקפידים להסתפר לכבוד החג ולפני ה'עומר' ויתרו על התספורת, אבל לליברמן מותר... ולו ולעוד בכירים יש את הפריבילגיה להסב עם בני משפחתם – מה שלא ניתן לקשישים ואלמנות שהסבו ל-ב-ד.

הסברים בדיעבד אולי הם גם משהו, אבל כך לא יוצרים יראת החוק, ולא אימון בחוק!

'בקרובי אקדש'

להבדיל אלף אלפי הבדלות – הקדוש ברוך הוא מתנהג אחרת, לגמרי אחרת! המקורבים ראשונים להענש! וגם הם הנענשים רואים בכך זכות שעל ידי שנענשו יראת ה' מתגברת, וכבודו מתעלה!

בכלל, אנחנו לא כל כך אוהבים את המושג 'יראת העונש' יותר נחמד לנו לעבוד את ה' כי אנחנו מבינים שזה טוב, ואולי גם לזכות לאהוב אותו מתוך הכרת טובתו.

אבל חובה לדעת שכל יהודי צדיק ככל שיהיה מצווה גם על יראת העונש. גם הרמב"ם המגדיר אותה כיראה מסוג עממי ולא כדרגה אידיאלית – כותב במצוות עשה ד' 'לירא ביראת עונשו בכל עת' וזו חובה גם על משה רבינו.

כי עם כל הכבוד ל'דרגות' שלנו ושל כל עובד ה', אבל צריך גם בלמים נוספים. לפעמים יש 'קטנות המוחין', אנחנו 'לא באורות' או לחילופין שהפיתוי גדול מדי, ואז צריך כל אדם לדעת שיש 'עצור' גבול לפניך ומי שעובר עלול לחטוף יריה.

התקופה שאנחנו נמצאים בה, מקרבת אלינו גם את יראת העונש. מצד אחד רואים את גדלות ה' ו'אין עוד מלבדו' (וכבר דובר ונכתב על כך רבות) - אבל מצד שני יודעים שאף אחד לא בטוח בעצמו, לא עשירים ולא בעלי קשרים – אתה יכול להיות טייקון או ראש ממשלת בריטניה והנגיף מתלבש עליך... יש בורא עולם, אנחנו לא יודעים את החשבונות שלו – אבל גם אם אנחנו 'צדיקים' ומקורבים להקב"ה על ידי מעשים טובים, נזכור שלפעמים האכיפה אצל הקב"ה היא סלקטיבית באופן בה היא מתגלה בפרשת השבוע... מה שנשאר לנו זה לזכור שאנחנו בידיים של אבא אוהב ולהשתדל להיות ראויים לאהבתו.

שבת שלום ובשורות טובות – קיץ בריא לכולם